

Шочмо эл, порылык да чын верч!

48-ше (3540) №,
2021 ий 26 ноябрь,
кугарня.

Будь готов /

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек дектеш.

0+

Кече дене
төр улат,
АВА!

Фотом еш архив Гыч Налме.

Рекламе.

ПОДПИСКЕ

2022 ийын
икымше пелийжылан «Ямде
лий» тазетлан возалтса:

верласе связь отделени-
йыште (почто);

podpiska.pochta.ru
сайтыш пурыза але «Почта
России» мобильный
приложенийым
телефонышкыда шындыза.

Ак – 369 тенгеат 12 ыр.

Индекс – П4696.

Ава, авай, авий... Тудын деч шерге, лишыл енге тўняштыжат уке. Аван порылыкшым, ныжылгылыкшым, лўддымылыкшым нимо дене висаш огеш лий. Тудын шокшыжо кажне енлан сита. Ава – сўретче: илышнам тўрлў тўсан чия дене чиялта. Тудлан кўра мыланна йомакыште илыме гай чучеш. Эн шерге енг – герой. Ава икшывыже верч тулыш, вўдыш пура. Кучеч чыла шукта? Ёраш веле кодеш. Марий Турек район Лоп ялыште илыше Васинкинмыт ешыште озавате Светлана Вячеславовна лач тыгаяк. Шочшыжо-влак, Росина, Ростислав, Аделина (снимкыште), таза, пиалан, ушан кушкышт манын, чыла ышташ ямде.

– Авана эн мотор, эн поро. Тудын шомакше кеч-могай ойгым шулдара. Нелылык лекме годым эре полша. Кочкаш могай тамлын ямдыла?! Мыланна илышым пўлеклы-мыжлан – кугу тау, – ойпат икшывыже-влак.

Умбакеже 3-шо лаштыкыште лудса.

«Порылык школ»

ОБРАЗОВАНИЕ
НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ПРОЕКТЫ
РОССИИ

«Образование» нацпроекттын «Современная школа» федерал проектшым илышыш шындырыше школ-влак «Доброшкола-2021» всероссийский конкурсышко ушненит. Тушто Российын 81 субъектше гыч 130 школ таҥасен. Иктешлымаш почеш Марий Турек район Нартас школ-интернат лауреат лұмым налын.

У тунемме ий тўналмылан Нартас школ-интернатшыте лу тунемме кабинет ден мастерскойым олмыктенит. Йоча-влакым ургымо, столяр, ялозанлык, штукатур-маляр пашалан туныктат. Ёдыр-рвезе-шамычлан вианаш чыла йон ышталтын.

Х.АЛЕКСАНДРОВА
ямдылен.

Вашлиймаш

Туныктышо да поэт З.В.Ермакова дене вашлиймашым школ тоштерыште эртаренна (снимкыште). Уста ег нерген шуко ум да онайым пален налынна. Сылнымут деке 8-ше классыште тунеммыж годым шўмангын. Туныктышылан па-

шам ыштымыж годым ятыр кружокым вўден. Шке йырже йоча-влакым чумырен моштен. Вашлиймаш годым Зинаида Васильевна шке фотоаппаратшым школ музейлан пўлеклен.

Егор ШАБДАРОВ,
Шернур, Марисола.

Историйым шергалына

1904 ий 26 ноябрьшыте
Порт-Артур орым лу
тылзе аралыше руш
гарнизон япон войскам
чактарен.

1853 ий 1 декабрьшыте
Павел Степанович
Нахимовын вуйлатыме
руш эскадр Синоп мыс вок-
тене турко флотым кырен
шалатен.

1 декабрь Российшыте
Воинский чап кече семын
палемдалтеш.

3-5 декабрьшыте Йошкар-Олаште «Тўвыраште у» III тўнямбал форум эртаралтеш. Тўн теме – у йўным кучылтын, самырык ег-влак дене пашам ыштымаш. Шым секцийшыте тўвыра, шанче, туныктыш, туризм, информационный технологий дене кылдалтше йодыш-влакым кангашат. «Пушкин карте» программын паша лектышыж дене палдарат.

Увер

Российысе увер

10-18 ияш ёдыр-рвезе-влак, #МОЯШКОЛА школысо медиа да IT проект-влак всероссийский конкурсыш ушныза. Вич номинаций дене пашам 14 декабрь марте колтыза. Тўрыс уверым vsekonkursy.ru сайтыште ончыза.

12 ияш да кугурак ийготан ег-влак 12 декабрьшыте «Гражданин» онлайн-платформышто Россий Федерацийын Конституцийже дене шинчымашыштым терген кертыт.

Кажне кумылан ег «Наши соседи – птицы» всероссийский конкурсыш ушнен кертеш. Кормушкым ыштыза, моторын войзыза да mos.ecolog@eco.mos.ru адрес дене электрон почтыш 13 декабрь марте колтыза.

Марий Элысе увер

С.Г.Чавайн лўмеш Национальный книгагудо 9-17 ияш сўретче-влакым «Книга дарит вдохновение» республикысе конкурсышко ушнаш ўжеш. Паша-влакым 10 март марте кондыман.

Республикысе йоча да самырык-влаклан В.Х.Колумб лўмеш книгагудо «Идалыкын символжо – 2022» республикысе конкурсыш увертарен. Йодмаш ден поделкым Йошкар-Ола, Эшкинин урем, 10-шо №-ан пўрт адрес дене 20 декабрь марте налыт.

Марий Элысе школ-влак «Урок Цифры» всероссийский акцияшыке ушненит. 12 декабрь марте шуйна. Ёдыр-рвезе-шамыч компьютер модышын кузе ышталтмыже, тудын жанрже-влак да модмо платформыла дене палыме лийыт.

Кече дене төр улат, АВА!

Васинкинмыт ешыште ик касат сылне мари муро деч посна огеш эрте манаш лиш. Ростислав гармоньым кидышкыже налешат, парняже-влак модыт веле.

– *Модыш семјзгарым изиж годымак налын пуэна. Ростиславын сылне семым луктын моштымжым шекланен шуктымек, коваже чын гармоньым пөлеклен,* – оила Светлана Вячеславовна.

Ава мурылан шўман. Тудым ончен, икшывыже-влак тунемыт. Росина ўдыржө Арбор школын 5-ше классыштыже шинчымашым пога. Марла мураш, кушташ кумылан. Мастарлыкшым тўрлө конкурсышто ончыкта да сенгышыш лектеш. Кидпашам ышташ йората. Сумкам, ўстелшовычым пидеш. Фоамиран гыч мотор пеледыш аршашым ышта. Кок ияш Аделина акажым тўткын онча, пуйто тудат

полшынеже.

Авашт мари тўвыра дек шўманда гын, ачашт Андрей Андриянович – спорт дек. Тудо тале спортсмен: кенежым куржталыштеш, телым ече дене пикшла чыма. Яра жапыште пўртўс лонгашке еш дене лектыт. Ача-ава йоча-влак таза кушкышт манын веле огыл азапланат, шочмо кундемын моторлыкшым ужын мошташ туныктат. Ростислав ачажын корныжым тошка. 2-шо классыште веле тунемеш гынат, 33 медальже уло. Васинкинмыт моло еш-влакланат примерым ончыктат. Школышто эртаралтше «Ава, ача да мый – спорт еш» конкурсышто 1-ше верыш лектыныт.

Тек ешыштышт усталык шўлыш да таза илыш-йўлам кучымаш ончыкыжымат озапланат да нуным кугу сенымашке шуктат.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Мутшо шерге

Мыйын авам – туныктышо. Тудын пашаже школыштат, мўнгыштат пеш шуко. Садлан акам дене коктын тудлан полшена. Ева шўжарнат пеленна тырша.

Ава мўнгысө пашам ышташ полша, тўрлө кидпашалан туныкта, поро мут дене шымата. Шерге енемым пайрем дене саламлем.

Регина НИКОЛАЕВА.
Одо кундем, Грах,
Марий Вожай.

Авам ласка, шыма да поро. Мемнамат поро пашам ышташ туныкта. «Поро паша кок ўмырым ила», – манеш авам.

Глеб МИХАЙЛОВ.
Морко, Коркатово.

Пайрем дене!

Авай... Ик мут. А мынар шокшо кумыл тудын шўм-чоныштыжо. Ава ўмыржө мучко икшывыже верч тургыжлана. Йочан сенымашыжлан йывырта, ойгыжым пырля пайла. Мыйынат авам тыгаяк. Мый тудым чот йоратем. Лишыл енем эн мотор, кече гай шокшо кумылан. Пайремет дене, авай!

Архип НИКОЛАЕВ.
Морко, Шўргыял.

Кидше шўртнў

Авам эн поро, эн мотор, эн шыма да ласка, эн йоратыме. Тудын кидше шўртнў. Кастене пидаш йората. Школ гыч толмемлан тамле кочкышым ямдыла. Авам чыла пашам жапыштыже ышта, варалан ок кодо. Мыят тудлан полшем.

Кирилл ВЕРШИНIN.
Шернур, Марисола.

*Ойлат, ава кумыл
Лай порсын ден кумо...*

Семён НИКОЛАЕВ.

Тимур БЕЛЯКОВЫН
сўретше.
Волжский,
Пўтъял.

Ныжыл, поро аваемым Мый пайрем ден саламлем. Тудын гай тўняште еным Ом му, тидым раш палем.

Шўмжө тудын шўртнў гае, Кумыл чылтак мамык гай. Тый улат ниго деч сае, Тыйым йоратем, авай.

Арина ДАВЫДОВА.
Татарстан, Мамадыш,
Кугу Шия.

Таза лий

Аваемын лўмжө – Эмилия. Тудо кевытыште пашам ышта. Аваем эн поро, эн мотор. Мемнам тамле кочкыш дене чўчкыдын куандара.

Авай, мый тыйым йоратем! Лий таза да пиалан!

Виктория БОГАТЫРЕВА.
У Торъял,
Токтарсола.

Фотом еш архив гыч налме.

*Книга – мемнан
Жапыее илыш.
Тудо илалшыла-
нат, салырыкла-
нат кўлеш.*
В.БЕЛИНСКИЙ.

#Луд
#Лончыло
#Лий_ончылно

Кужэнгер район Руш Шой школышто «Книгам йоратыше-влакын клубышт» кружок 30 утла ий пашам ышта. Тудым школысо библиотекарь Л.В.Светлакова вуйлата.

ке кумылын ушнат: викториныште уш-акылыштым тергат, почеламутым сылнын

– Элыштына
книгам лудмо
йодыш пўсы-
лан шотлал-
теш. Мемнам,
школ да книга-
гудо пашаеҥ-
влакым, тиде
поснак тур-
гыжландара.
Библиотеке
пашаеҥ, тўрлө
йөнм кучыл-
тын, икшы-
вым изи годсек
лудаш кумы-
лаҥдышаш.
Йоча мо нерген
да кузе лудеш?

Лудшо – элнан ончыкылыкшо

Тидын деч элнан ончыкылыкшо шога. Тыгай шонымаш дене кружокым почына, – ойла Людмила Васильевна.

Кружокышко 3-шо класшыште тунемше 15 ўдыр-рвезе (снимкыште) коштеш. Л.В.Светлакова серызе-влак, нунын илыш корнышт, уста-

лыкышт дене палдара. Книгам пырля лудыт, произведений почеш сўретлат, герой-влакын койыш-шоктышышт нерген каҥашат. Йоча книга арняште кумдан палыме серызе-влакын лўмгечыштлан пўлеклалтше изирак сценкым ончыкылат.

Йоча-шамыч конкурслаш-

лудмаште мастарлыкыштым ончыкылат. Науко да технологий идалыклан пўлеклалтше «Удивительный мир открытий» мероприяти-йыште кумдан палыме шанчызе, путешественник-влак, техникын историй-же дене палыме лийыныт.

– Кружокын паша лектышыже – йочан кумда тўняумылмашыже, ум пален налаш кумылан, лудаш шўман улмыжо, – ойла Людмила Васильевна.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом школ архив гыч налме.

Палаш онгай

Аргентинысе савыктыш пўртын пашаеҥже-влак «кужун вучен кертдыме» книгам шонен луктыныт. Книгасе текстым писын йомшо черни-ла дене савыктыме. Тудым кок тылзе жапыште от лудгын, ўштылалтеш.

Ушан шомак арала

А.Богданован «Шочмо кече» ойлмашыжым («Ямде лий», 2021 ий 12 ноябрь) лудын лекмеке, мыят шке шонымашем возаш кумыланым. Ойлмашыште илышыште вашлиялтше чыным ончыктым. Тыгай осал койышан рвезат, ўдырат коклаштына улыт. Умбакеже Ленам игылтмым чарнат мо? Иканаште каласашат йөсө. Вес тунемше-влак, Ваня ден Андрейын осал койышыштым ужын, умылен, ушышкышт пыштат гын, пеш сай ыле. Мыйын шонымаште, туныктышын ушан да поро ойжо Ленам умбакыжат аралаш тўналеш. Ўдыр нине шомак-влакым ўмырешлан шарнен кодын, шонем.

Анна ИВАНОВА.

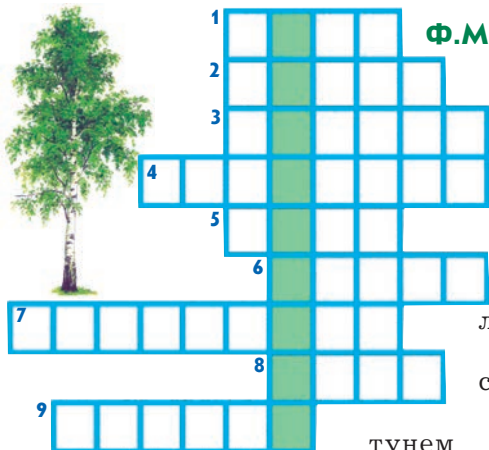
Морко, Коркатово.

Ушдам пойдарыза

Книгам лудмын пайдаже нерген кажне тунемше пала. Тудо ушым пойдара, йылмым лывырта. Мыят книгам лудаш йоратем. Виктор Драгунскийын ойлмашыже-влак келшат. Автор йоча-шамыч дене кылдалтше онгай историй-влакым каласкала. Произведенийлажым куштылгын да писын лудаш лиш. «Профессор кислых щей» книгаже поснак кумылем савырен. Йоча-влак, лудын ончыза, тыландат келша.

Ксения БУТЕНИНА.
Морко, Эгерсола.

Ф.Майоровын «Ошлансолаште» повестьше почеш.

1. Латкумшо ужаыште идалыкын могай пагытше нерген ойлалтеш?
2. Иван Васильевич Надя ден Лидалан С.Есенинын могай почеламутшым лудаш темлен?
3. Произведенийыште действий кушто кая?
4. Ошлансола школым тунем пытарыше рвезе-влаклан аттестат дене пырля ... удостоверенийым кучыктеныт.

5. Лида могай ял гыч?
6. Колхоз вуйлатышын лүмжө.
7. Надян аваже могай ял гыч марлан толын?
8. Надя Викашинан йолташ үдыржө.
9. Комплекс вуйлатыше.

Чын вашмутым пуэда гын, шемемдыме клеткылаште ялын лүмжым пален налыда.

Сылнымут иквереш чумырен

У Торъял районышто «Данилов лудмаш» конкурс эртаралтын. Мемнан школын тунемшыже-влакат усталыкштым ончыктеныт. Йочашамыч У Торъял районышто шочын-кушшо поэт-влакын сылнымутыштым лудыныт. Нунылан В.Смирнов-Семэгерын, Н.И.Веденькинын творчествошт утларак лийшыт.

Мыят почеламутым сылнын лудаш йоратем. Түрлө конкурсшко ушнем, сеныше-влак радамышке лектам.

Анжилина ЧУЛКОВА.

У Торъял, Кузнеч.

Йот йылме дене лудшо-влак коклаште «Йырым-йырысе тўня» республикысе поэзий конкурс эртаралтын. Тушто 1-3-шо, 4-5-ше, 6-8-ше класслаште тунемше-влак тагасеныт. Мый «Изи кайык» почеламутым англичан йылме дене лудынам. Журин аклымыж почеш призёр радамыш логалынам. Йот йылмын туныктышо Валентина Витальевналан да авамлан кугу таум ойлем.

Полина АЛЕКСЕЕВА.

Морко, Коркато.

Кугу писатель лүмеш

Руш писатель Ф.М.Достоевскийын шочмыжлан 200 ий темме лүмеш школышто пайремым эртаренна. Ме, 10-шо классыште тунемше-влак (снимкыште), тудын илыш корныжым да творчествожым шергал лектынна. Фёдор Михайлович нерген шуко ум

Фотом школ архив гыч налме.

пален налынна. Шинчымашна мыланна ончыкыжым күлеш лиеш, шонена: вашке тудын возымо «Преступление и наказание» романжым лудаш тўналына.

Карина САПАРОВА.

У Торъял, Тошто Торъял.

Россий Федерацийысе цифровой виангмаш, связь да массовый коммуникаций министрствын окса польшыж дене лүкмо.

#Лүмгече

Лүм: Феликс Васильевич Майоров.

Шочын: 1931 ий 24 ноябрьште Оршанке район Тошто Крешын ялеш.

Тунемын: ялысе шымияш школышто.

Произведенийже-влак: «Ваштар лышташ», «Ужаш толын салтак», «Мылам авай күлеш» ойлываш-влак, «Ачан ўшык ўмылыштө» повесть, «Поргем», «Шортньо» роман да шуко моло.

Паша: ялысе клубышто, колхозышто тыршен. Ялысе корреспондент лийын.

Онгай факт: портретный очеркым мастарын возен.

Марий писатель

Феликс Васильевич Майоровын шочмыжлан — 90 ий.

#У_книга_шорлык

Книгашке йочалан келшыше почеламут-влак пурталтыныт.

Почеламут келша

Мыйын шонымаште, книгагам луддымо айдеме нужна. Лудаш йоратыше енын ойжо-влак шонаш таратыше, ойыртемалтше улыт. Мый почеламутым лудаш йоратем. Кызыт Раисия Кольцован «Мерангын шочмо кечыже» книгажым лудам. «Мишук ден шошо кечын» почеламутшо утларак келшыш. Изи шольымланат лудын пуышым.

Аня ВИНОГорова.

Звенигово, 2-шо номеран Красногорский школ.

ТАМАКЫН КУЛЖО ИТ ЛИЙ

Ешыштына тамакым нигө огеш шупш. Кевыт воктене але чарналытышыште аяран шикшым лукшо-влак эре улыт. Сандене южгунам кевытыш кайымемаат огеш шу: тамак шикш деч вием коршта. Вургемыштем ты шикшым кужу жап шижам. Тамакын шикшыже шупшдымо енлан кугу энгекым ышта мо?

Настя ИВАНОВА.

Морко, Коркатово.

15 ноябрь гыч
1 декабрь марте Марий Эл
Республикыште «Бей в
набат!» наркотик ваштареш
кучедалме акций
эртаралтеш.

Марий Эл Республикысе наркологий диспансерын ийготыш шудымо-влак дене пашам ыштыше психиатр-нарколог **Н.Н.ДАНИЛОВА** редакцийыш пурышо серышым лончылаш полша:

– Тамак шупшыланат, воктене улшыланат энгекым ышта. Воктен шогышо еным «пассивный курильщик» манят. 60 процент аяр таза айдемын организмшыкыже шикш гоч пура. Йоча тамак шикшым шўлымыж годым икымше гана ты аяр дене палыме лишеш. Шикш шодо, вуй корштымо да моло чер-влаклан виынашышт амалым ышта. Настян ешыштыже тамакым шупшышо уке, тудын организмже аяр ваштареш кучедалеш, сандене вуйжо коршта (южо еным укшинчыкта). Ача але ава тамакым шупшеш гын, йоча изинек тамак шикш дек тунемеш. Сандене кугыен-влаклан икшыве ончылно тамакым шупшман огыл. Уремыште шикшым лукшо ег воктеч йочам корандыман.

– «Ик чўчалтыш никотин имньым пуштыш», – маньт. Айдеме тамакын кулышкыже савырнали ямде.

– Тамак моткоч чоя. Тудо эн ончыч шкеж дек савыра, ик жаплан кумылым нўлта, вара уло тазалыкым лунчырта. Ты аяр дек самырык-влак писын

тунемыт. «Шупшын ончечат, шуэм» шонат, но шкем эскерен огыт керт. Ик жап гыч организм аярым угыч йодеш. Айдеме кечеш 5-6 тамакым шупшеш гын, шке гыч чарнен кертеш. Лу наре гын – психолог-влак полшымо дене. Утларак шупшмо годым шуаш моткоч неле. Организман наркотик семынак энгекым конда. Эн ончыч нерв клетке-влакым пытара, вўргорным иша. Вуйышто вашталтыш лишеш. Йочан тунеммыже начарештеш, писын мондаш тўналеш, тўткылыкшў йомеш, койыш-шоктышыжо вашталтеш.

– *Пытартыш жапыште самырык-влакын кидыштышт электрон сигаретым чўчкыдын ужаш лишеш. Шукын тудым аярлан огыт шотло.*

– Электрон сигарет – тиде тыгаяк тамак. Тудын составыштыже никотин ден ароматизатор улыт. Тамле пушан лийже манын, эфир ўйым ешарат. Тудыжо айдемын организмшыкыже иканаште шуко логалеш

Притче

Китано Гелеко, Эйхей храмын аббатше, ўмыржў мучко нимолан шўмангын огыл. 20 ияшыже годым кўчен коштыжла, корныеным вашлийын. Тудо Китанолан тамакым шупшыл ончаш темлен. Чот шужышо улмыжлан кўра тореш лийын огыл. Тамак тамлын чучын. Тунам корныен Китанолан тамакым пуэн коден. Тыгодым Китано шоналтен: «Тыге ракатланымаш шонкалеш чаракым ышташ тўналеш. Тамак дек шўманге деч ончыч чарнен шогалман». Да тамакым кудалтен коден.

гын, самырык ег вуйышым йомдарен кертеш. Электрон сигарет аккумулятор (батареяке) дене пашам ышта. Йонгылыш кучылтмо але вес амаллан кўра пудештынат кертеш. Электрон сигарет зияным ок кондо манын ойлат гынат, ида ўшане. Тудо вианрак аяр дек куснаш амалым пуа.

– *Тамлен ончаш мо тарата?*

– Кугыен-влакын шупшыштым ужмеке, йоча у тамым пален налаш кумылангеш. Тўшкаште ойыралт кодаш огыл манын, шупшаш тўналын кертеш. Шкенжым кугыен семын ужнеже.

– *Тамакым шупшышо йоча дене могай пашам эртаредат?*

– Паша практикыштем тамакым шупшышо эн изи йоча 6 ияш лийын. Рвезын ачаже шупшын пытарыдыме тамакым, осалым шоныде, чара верыш пыштен коден. Эрге тамлен ончен. Тамакым шупшышо йоча-влак дене профилактике пашам эртарена. Кажне икшывым посна эскерена, урокым пуэна. Тидын шотышто врач, психолог-влак чот тыршат.

– *Самырык-влаклан могай тыланымаш лишеш?*

– Тамакым шупшаш ида тунем. Кызыт спорт дене кылым кучымаш, пенгыде тазалык верч шогымаш тўнлан шотлалтыт. Кеч-могай аярым тамлен ончаш темлыме годым эн ончыч шоналтыза. Йонгылыш корныш логалында гын, полышым йодаш ида лўд. Тидым анонимно ышташ лишеш. Кугыен-влак, йочалан пример лийза.

Е.ИВАНОВА мутланен.

Теле толеш

Йүштө теле лишемеш. Мланде кылмен. Уремыште лум лумеш. Йоча-влаклан – куан: курык гыч ече дене мунчалташ лишеш. Кугыен-влак лумым шұлыкын ончат: ынде вольык күтүш ок кай, сола йүкат ок шокто. Телым шижын, өрш-влак толыныт. Нуно поланым, пызлыгычкым чўнгат. Шулдыран йолташ-влаклан кочмыверым ямдылыман.

Полина ПЕТУХОВА.

У Торъял, Кузнец.

Электротулым аныклыза

Ксения КОРНИЛОВАН сўретше.

Волжский, Пётъял.

Сўретым чиялтыза

30 ноябрь – Суртвольыкын тўням-бал кечыже.

Калык пале-влак

Ушкал шеңгел йолжым рўзалтен чумалта гын, йўштылан.

Сосна олым нумалеш гын, йўштө лишемеш.

Ўшанле йолташ

Пийнам Барон манын лўмденна. Тудо арбузым кочкаш йората. «Шинчаш», «возаш», «кынелаш», «почешем» команде-влакым пала. Барон ниялткалымылан куана. Мыйым школышко ужатен колта. Такшым тудо поро, но ордыж ен толеш гын, вигак опташ тўгалеш.

Барон – мыйын ўшанле йолташем.

Роман ПАВЛОВ.

Морко, Коркатово.

Лум куаным конден

Йоча-влак теле толмым поснак чот вучат. Мландым ош лум леведе веле, изирак класслаште тунемше ўдыр-рвезе-влак, урок пытымеке, уремышке вашкат. 4-ше классыште тунемше Костя Сергеев – вуйлатыше.

Тудын ойжо почеш лум курчакым ыштышт. Тўрлө янлык тыманмеш «шочо» (снимкыште). Шкешт кузе чот куаненыт!

Дима ЕГОРОВ.

Морко, Шўргыял.

Е.ГРИГОРЬЕВАН фотожо.

Рекламе.

М.Шкетан лўмеш Марий кугыжаныш драме театр

ДЕКАБРЬ

Дата	Время	Название спектакля	Режиссер	Длительность
4	16:00	ШОЧМО КЕЧЫН / День ангела Комедия	В. Ткачев	1 час 45 мин.
5	16:00	ЎДЫР ТАЛАН САЙ ПЕЛАШ / Три красавицы Комедия	В. Красногорон	1 час 45 мин.
9	18:00	СЕРГЕЙ МАЗУРЕНКО ВЕЧЕР СТАРИННОГО РУССКОГО РОМАНСА И ПЕСНИ		
11	16:00	ОСКАР И РОЗОВАЯ ДАМА Письма Богу	Э. Шинт	1 час 45 мин.
16	18:00	ТОРЕШВАТЕ / Укрощение строптивой Музыкальный комедий	С. Николаев	
17	18:00	ТОРЕШВАТЕ / Укрощение строптивой Музыкальный комедий	С. Николаев	
24	18:00	ШЎДЫРАН САНДАЛЫКЫШТЕ У ИЙ / Новогодний концерт		
25	16:00	ШЎДЫРАН САНДАЛЫКЫШТЕ У ИЙ / Новогодний концерт		
СПЕКТАКЛИ АЛЯ ДЕТЕЙ				
19	11:00	ЛУЧШЕЕ ЛЕКАРСТВО ОТ ЗЛОБЫ Сказка с интермедией	И. Пускай	1 час 30 мин.
25	11:00	ТРИ СЕСТРЫ Сказка с интермедией	В. Некстев	
26	11:00	НОВОГОДНИЙ ПЕРЕПОЛОХ Сказка с интермедией	Е. Венедиктова	

КАССЕ (8362) 78-13-78 SHKETAN.RU

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Мари
рий Эл Республикасы
культура, печать да калык-
влакын пашашт шотышто
министерстве, «Кугарня»
газет» кугыжаныш унитар-
ный казна предприятий.

Газетым редакцийыште по-
гымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикасы
Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-
макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000,
Йошкар-Ола, Комсомольский урем,112.

Газетым Кыл, информационный тех-
нологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федераль-
ный службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже реги-
стрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шшт тўрлө лийын кертыт. Серыш-
влак монтеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пёрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Аделина ТЮЛЮПОВА.
Шернур, Лажъял.

Арина ГРИГОРЬЕВА.
Йошкар-Ола,
8-ше номеран лицей.

Конкурс

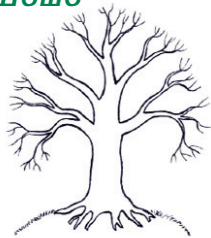
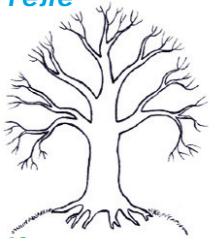

Маша ВАСИЛЬЕВА.
Морко, Эгерсола.

Пушенге-влакым келыштарен
чиялтыза.

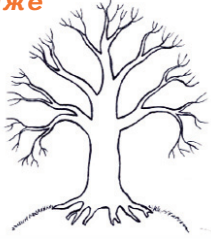
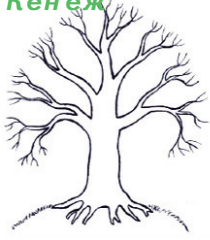
Теле

Шошо

Кенез

Шыже

Идалыкын түрлө жапшылан
келшыше сүрет-влакым кычалза.

Тушто-
влак

Ик
шинча
чыла-мат
ырыкта
да
шымата.

Канде
каваште
кайык
чокешта,
шулдыр-
жым
шаралтен,
кавам
петыра.

Вүд деч
сочын,
вүд деч
лүдеш.

Мөнгө машина дене миен шуаш
15 минут күлеш.

Цифр-влакым ушен, чын корным муза.

Математике кроссворд

	+	3	=	4	+	5	=	
	+			+				
					2	+	6	=
					6	-	1	=
					+			+
3				2		+	1	= 5
		8						
					10			

Телылан илаш
кодшо кайык-влак
коклаште шошым
толшо кайык шылын.
Тудым муза.